

De la stânga la dreapta, Andrei Moldovan, Mihai Ionașcu și Octav Ungureanu. În centru, Harap Alb.

A doua venire a lui Harap Alb

CUM A AJUNS UNA DINTRE VOCILE MEMORABILE DE PE CASETELE VIDEO DIN ANII '90 SĂ-L RESUSCITEZE SUB FORMĂ DE BANDĂ DESENATĂ PE EROUL DE BASM AL LUI ION CREANGĂ.

DE DIANA-FLORINA COSMIN, FOTOGRAFII DE BOGDAN BARAGHIN/PHOTOLIU, ANDREI MICHAILOV

Râzi tu, râzi, Harap Alb, zise atunci Flămânzila, dar unde mergeți voi, fără de mine n-aveți să puteți face nicio ispravă!”

La 135 de ani după ce Ion Creangă i-a așternut povestea, Harap Alb dovedește că, totuși, cine râde la urmă, râde mai bine (și e și mai cool, ca să fim în pas cu vremurile). Ne place sau nu, cu toții am avut o relație specială cu eroul lui Creangă: l-am citit mai întâi cu bucurie copilărească, apoi sub amenințarea iminentă a Bacalaureatului și, odată porniți în propriile aventuri prin viață, am realizat, retrospectiv, că probe de vitejie precum găsirea „neste-matelor din Pădurea Cerbului” sau furatul „sălăților din Grădina Ursului” sunt uneori floare la ureche față de încercările la care ne supune lumea reală. Mai ales când nu avem alături un Setilă, un Ochilă sau un Păsări-Lați-Lungilă. „Harap Alb ar fi managerul perfect al zilelor noastre”, râde Mihai Ionașcu. „E un tip cool, e bun la suflet și știe să se înconjoare de oameni care au exact abilitățile potrivite pentru fiecare activitate”. Cade pe gânduri o clipă și apoi izbucnește din nou în râs: „De fapt, în management merge și fără partea cu «bun la suflet»”. Mai în glumă, mai în serios, dacă există cineva care își poate da cu părerea despre nuanțele profunde ale personajului Harap Alb, Mihai este omul. De un an și jumătate lucrează, cu ilustratorul Andrei Moldovan, redactorul Octav Ungureanu, plus o echipă de alte cinci persoane, la primul proiect românesc „mainstream” de bandă desenată - „Harap Alb continuă” - al cărui prim-număr s-a vândut în 10.000 de exemplare. „Ni s-a dovedit că există public pentru banda desenată clasică”,

Ilustrațiile lui „Harap Alb continuă” sunt semnate de Andrei Moldovan.

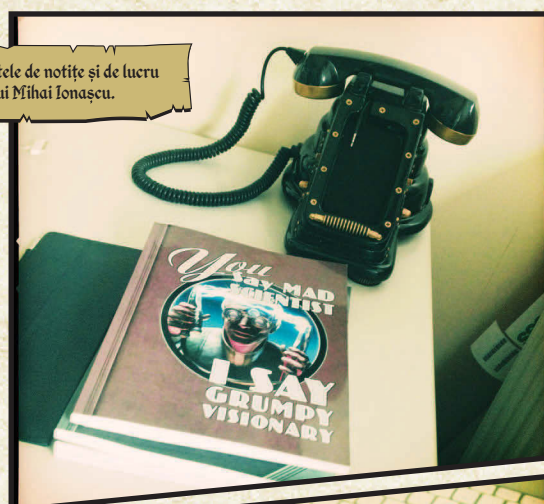
SUNT PE NET DIN
VREMURILE ÎN CARE „BLOG”
ERA UN CUVÂNT GREȘIT, IAR
SPAM ÎNSEMNA, ÎN ENGLEZĂ,
„CARNE LA CONSERVĂ”

explică el, „și mai ales pentru un personaj românesc“. Până să ajungă să redeschidă apetitul românilor pentru eroi neaoși, Mihai a întreținut, ani la rând, pofta noastră de povești de import, ca voce a filmelor pirat de pe casetele video din anii '90. Din cele două firme de profil care existau la vremea respectivă, una lucra cu Irina Margareta Nistor și cealaltă cu Mihai. „Dacă ai văzut Titanic pe video, aia era vocea mea“, râde el. De formație este profesor de limbi străine (după o tentativă de a urma Facultatea de Filozofie și, respectiv, cea de Arte), iar între Titanic și Harap Alb a avut joburi dintre cele mai diferite: de la vândut înghețată și pus țigla pe case la consultanță pentru IMM-uri, design de site-uri pentru clienți americani și, ceea ce continuă să facă în prezent, optimizare web. „Sunt pe net din vremurile în care blog era un cuvânt greșit, iar spam încă mai însemna, în engleză, carne la conservă“, glumește Mihai.

Deși abia de un an și jumătate s-a apucat efectiv de „Harap Alb continuă“, conviețuiește de peste 12 ani cu ideea proiectului. „Cândva visam să mă îmbogățesc făcând bandă desenată după lecturile obligatorii din școală“, își amintește acum, râzând. Deși ideea avea potențial - un elev parcurge mai ușor o bandă desenată decât o carte de o sută de pagini - au lipsit mijloacele de finanțare. Când s-au strâns banii necesari, au apărut două obstacole neprevăzute. Primul: nu mai sunt vremurile în care să te poți îmbogăți din presă scrisă. Al doilea (și cel mai problematic): nu mai există lecturi obligatorii, cu o singură excepție

Caietele de notițe și de lucru
ale lui Mihai Ionașcu.

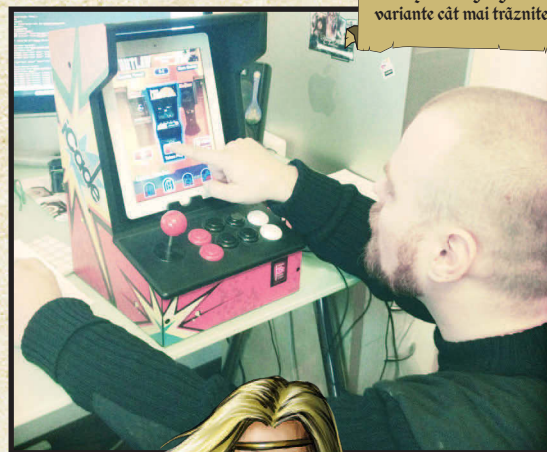

Mihai Ionașcu, în
viziunea lui Andrei
Moldovan.

Mihai și echipa Harap Alb
au ca pasiune gadgeturile, în
varianțe cât mai trăznite.

aflată oarecum la limită: Harap Alb. „Asta mi-a rănit grav planurile de înavuțire“, râde el cu poftă. „Așa că a trebuit să mă reorientez“. Când a ajuns la varianta finală a proiectului, nu-și mai dorea neapărat să se îmbogățească, ci să lase ceva în urmă. Mai ales că perspectiva de a-și considera odraslele ca unică moștenire pentru mai departe nu-l mulțumea pe deplin: „Vreau să rămână și altceva după mine, ceva la care să contribui cu mai mult decât cu educație și cu o palmă la fund când nu învață bine“. Într-un fel sau altul, educație face și prin „Harap Alb“, deși nu acesta e scopul. „Cu proiectul ăsta poți să împingi un strop de cultură“, explică el. „Nu multă, doar un strop, cât să deschizi un pic pofta cititorilor moderni, dornici de aventuri“. Și, paradoxal, mai familiarizați cu Superman decât cu Harap Alb. „Cultura o fac dascălii și părinții“, ține să precizeze Mihai. „Dar eu aș vrea măcar să-i înghintim într-o direcție, să le arătăm că există ceva și în ograda noastră“. Originea românească a personajului a născut două tipuri de reacții: o parte din public i-a acuzat că sunt prea naționaliști, pe o piață plină de Spidermeni și X-Meni, iar cealaltă parte că sunt insuficient de naționaliști. „Ni s-a reproșat că Harap Alb nu poartă țări, opinci sau brâu de piele tradițional“, râde Mihai, „dar noi l-am adaptat tocmai pentru a fi înțeles de oamenii vremurilor noastre“. Așa cum se joacă piese de Caragiale cu oameni în costum și telefoane mobile fără să se piardă realitatea poveștii, și Harap Alb e un erou la fel de actual ca în urmă cu 135 de

Harap Alb
continuă...

Lucru intens la numărul al doilea al revistei, care apare la mijlocul lunii decembrie.

Schițe pentru revistă și cartierul general al lui Harap Alb.

ani. Și, speră Mihai, un brand în devenire, ba chiar unul foarte cool. Primele patru numere ale revistei (care vor apărea la interval de două luni) descriu povestea imaginată de Creangă și reinterpretată din creionul ilustratorului clujean Andrei Moldovan, iar de la cel de-al cincilea număr (când revista va deveni lunară), firul narativ se va muta într-un univers nou-nouț. „Vrem să extindem lumea imaginată de Creangă și să invităm și alți scriitori în ea”, explică Mihai. Primul care a acceptat provocarea este scriitorul SF Marian Coman, care lucrează deja la o năvelă despre Ochilă.

Elaborarea primului număr din „Harap Alb continuă” a durat un an și jumătate, documentarea mergând până în cel mai mic detaliu: de la aspectul eroului și până la hainele din garderobă (pentru că, spre exemplu, stofa se umflă altfel și are o altă dinamică decât pielea, reprezentarea pe hârtie fiind total diferită). O singură pagină de bandă desenată implică trei zile de muncă și un circuit sinuos: se elaborează scenariul, se face storyboard-ul (desene schematice prin care ilustratorul Andrei Moldovan să înțeleagă ideea), apoi ilustratorul face cadrele preliminare pe care le trimite la editorul Mihai Ionașcu și la redactorul Octav Ungureanu pentru aprobare și eventuale modificări, varianta corectată se întoarce la ilustrator pentru desenul alb-negru preliminar, acesta din urmă ajunge ulterior la persoana responsabilă de culoare, după care varianta colorată se întoarce la ilustrator, care pune lumini și umbre pentru fiecare culoare

în parte. Varianta finisată ajunge la Octav Ungureanu, pentru bulele de text, după care la DTP și, în final, la tipografie. Hârtia trece prin multe mâini, iar munca nu se termină niciodată. Poate și de aceea editurile s-au ferit, în ultimii 20 de ani, să investească în bandă desenată autohtonă, preferând traducерile. BD-ul autohton nu e „good business” într-un secol în care toată lumea cere viteză și satisfacții facile. „În lumea asta, noi ne încăpățânăm să oferim un produs care cere să fie mirosit, privit câte un pătrățel pe minut, savurat și înțeles”, recunoaște Mihai. Totuși, tocmai superficialitatea mediului în care trăim ar putea fi marea șansă pentru „Harap Alb”: oamenii simt tot mai mult nevoia de a lua o pauză de la viețile lor, intrând în mintea și în universul altcuiva.

În ziua interviului nostru, Mihai tocmai revenise de la Cluj, de la o sesiune de storyboarding pe tema... geografiei lui Harap Alb. Dacă în povestea originală a lui Creangă nu avea prea mare importanță cum arată castelul din țara lui Flămânzilă sau provincia din care vine mama lui Setilă, în varianta de bandă desenată totul trebuie să fie fluid, coerent și cât mai atractiv. Și, pentru că fiecare personaj secundar va căpăta greutate tot mai mare în următoarele numere, bogăția detaliilor este cea mai importantă. Astfel, la ultima ședință a echipei s-a decis, printre altele, că Marei, fiica Împăratului Roșu, îi plac parfumurile și că e un pic zgârcită, iar lui Flămânzilă îi miroase gura și nu știe să citească. În paralel cu Harap Alb, Mihai continuă să lucreze în domeniul optimizării de interfețe web.

„Revista are publicitate, dar încă e susținută din buzunarele noastre”, explică el. „Facem un soi de pionierat”.

Resuscitarea unei nișe aflate în moarte clinică de ani de zile nu e lucru lesne de făcut, dar pofta de BD există, mai ales în rândul celor care, la fel ca Mihai, au crescut cu Pif, Cutezătorii sau Rahan. Ultima apariție a unei benzi desenate românești cu succes răsunător a fost „Cowboy Dog” creat de N.Nobilescu în anul 1987 și vândut în peste 150.000 de exemplare (ca pretext al vremurilor, a fost distribuit ca supliment al caietului de program de la operă). „Harap Alb continuă” a început de la 10.000 de exemplare, dar faptul că distribuitorii de presă i-au cerut lui Mihai suplimentarea tirajului după prima săptămână e semn bun. Acel „strop de cultură” pe

care vor să-l împingă Mihai și echipa lui pare să se îndrepte în direcția potrivită. „Benzile desenate nu sunt neapărat instrumente de educație, dar te învață câte ceva fără să simți”, conchide Mihai. „Au rol introductiv în niște lucruri care merită aflate despre lumea asta”. ■